Actieprogramma Taskforce

Belemmeringen Sport en Bewegen in de Buurt

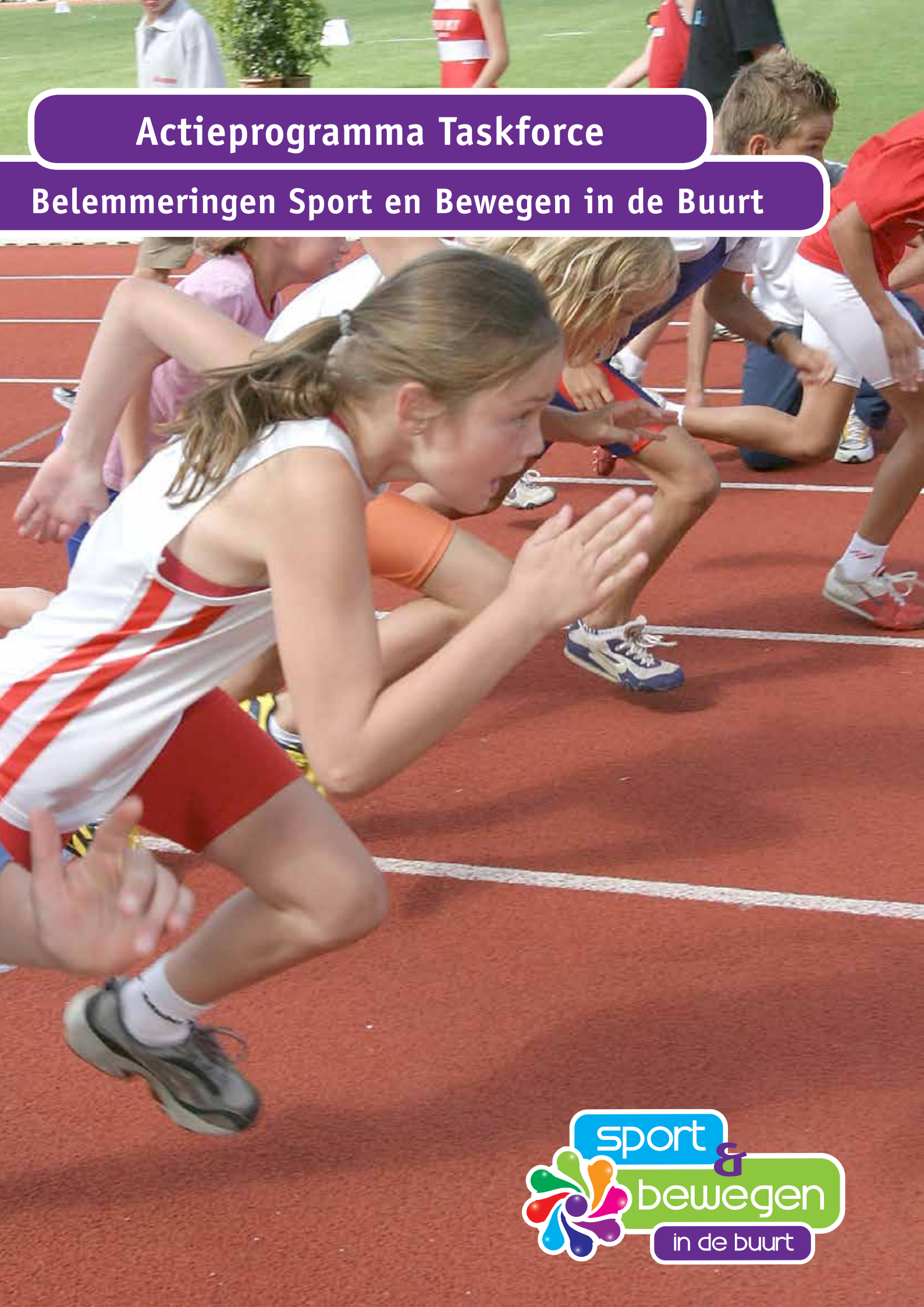

sport & bewegen in de buurt

colofon

Dit is een uitgave van de Taskforce Belemmeringen Sport en Bewegen in de Buurt. In dit rapport zijn de acties beschreven die de Taskforce van belang acht om belemmeringen in sport en bewegen in de buurt weg te kunnen nemen.

De Taskforce wil niet alleen de Rijksoverheid oproepen in actie te komen om belemmeringen weg te nemen, maar wil ook gebruik maken van het oplossend vermogen van het werkveld zelf. Zowel de Rijksoverheid als het werkveld dienen in actie te komen om belemmeringen aan te pakken.

Deze acties dienen gericht te zijn op het bevorderen van drie doelstellingen:
1. Het optimaal benutten van de beschikbare ruimte in de buurt voor sport en bewegen
2. Het optimaal inzetten van de buurtsportcoach.
3. Het optimaal inzetten van de sportsector om mensen aan het sporten en bewegen te krijgen.

Waar mogelijk heeft de Taskforce zelf al acties ingezet om belemmeringen weg te nemen, voor een aantal belemmeringen worden andere partijen expliciet aangesproken en gevraagd actie te ondernemen.

Redactieadres
Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen
Postbus 643, 6710 BP Ede
T (0318) 490 900
F (0318) 490 995
E info@nisb.nl
Twitter @nisbtweet
Youtube nisbsportenbewegen

Vormgeving
Kr8 Vormgeving

Fotografie
NISB

© Taskforce Belemmeringen Sport en Bewegen in de Buurt, januari, 2013

Inhoudsopgave

Colofon 2

Inleiding 5

Samenstelling van de Taskforce 7

Opdracht van de Taskforce 7

Werkwijze 7

Bevindingen 10

Oplossingsrichtingen en acties 11

RUIMTE VOOR SPORT EN BEWEGEN IN DE BUURT 13

1. Zorg voor bereikbaarheid van sportaccommodaties in de buurt 13
2. Richt wijken zo in dat ze stimuleren tot (meer) bewegen 19
3. Maak beter gebruik van beschikbare ruimte in de buurt 22
4. Stimuleer multifunctioneel gebruik van accommodaties 27
5. Maak accommodaties en sportaanbod toegankelijk voor ouderen en gehandicapten 31

RUIM BAAN VOOR DE BUURTSPORTCOACH 39

6. Bied duidelijkheid over de btw-afdracht bij de inzet van de buurtsportcoach 40
7. De buurtsportcoach verdient goed werkgeverschap 43

FACILITEER DE SPORTSECTOR OM MEER MENSEN AAN HET SPORTEN TE KRIJGEN 47

8. Maak het sportverenigingen makkelijk om te voldoen aan wet- en regelgeving 48
9. Benut initiatieven van de werkgever om mensen aan het sporten te krijgen 48
10. Aansprakelijkheid hoeft geen belemmering te zijn 50
11. Stel de informatie over het btw tarief beschikbaar 51

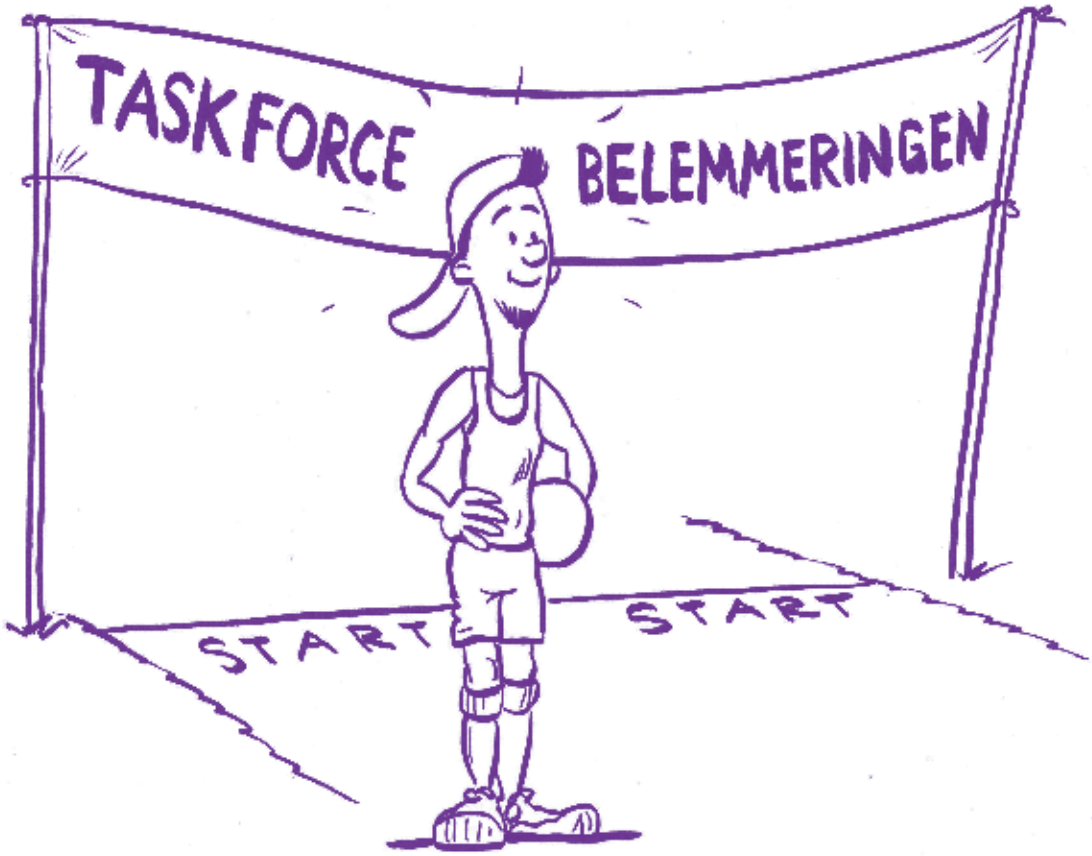
TASKFORCE
BELEMMERINGEN
START
START

Inleiding

'Sport en Bewegen in de Buurt' is één van de drie prioriteiten uit de meest recente Beleidsbrief Sport: "Sport en Bewegen in Olympisch perspectief".[1] Om de waarde van sport optimaal te benutten, is het belangrijk dat lokaal meer slimme en kansrijke verbindingen tussen de sport, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en het bedrijfsleven tot stand komen. In de Beleidsbrief Sport staat tevens aangekondigd dat belemmeringen die kansrijke verbindingen tussen de sport en andere sectoren in de weg staan, in kaart worden gebracht en zoveel mogelijk worden weggenomen. Het kan bijvoorbeeld gaan om belemmeringen in wet- en regelgeving, waardoor accommodaties en lokale menskracht niet optimaal kunnen worden benut.

Voor het in kaart brengen en oplossen van belemmeringen die niet binnen de lokale context opgelost kunnen worden maar wel een bovenlokaal karakter hebben, heeft minister Schippers *(kabinet Rutte I, 12 oktober 2010 tot 23 april 2012)* de Taskforce Belemmeringen Sport en Bewegen in de Buurt in het leven geroepen. Deze Taskforce levert een belangrijke bijdrage om de doelen uit het programma Sport en Bewegen in de Buurt te realiseren.

De opdracht van de Taskforce richt zich met name op belemmeringen die een directe of indirecte relatie hebben met wet- en regelgeving. Hieronder valt ook het ervaren probleem van verschillende 'schotten' in de financiering (constructie) van verschillende sectoren.

[1] **Beleidsbrief Sport:** 'Sport en Bewegen in Olympisch perspectief', ministerie VWS, 2011

Samenstelling van de Taskforce

De Taskforce staat onder leiding van Onno Hoes, burgemeester van Maastricht. De andere leden zijn: KNHB-directeur Johan Wakkie, als vertegenwoordiger van de georganiseerde sport, Simon Steen, algemeen directeur van de Vereniging Bijzondere Scholen (VBS) namens het onderwijs en wethouder Rinette Reynvaan uit Dordrecht namens de gemeenten.

De Taskforce wordt in zijn werkzaamheden inhoudelijk ondersteund door een onafhankelijk secretariaat vanuit het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB).

Opdracht van de Taskforce

De opdracht aan de Taskforce bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- in kaart brengen van veel voorkomende belemmeringen waar de sportsector hinder van ondervindt, met hierbij specifieke aandacht voor belemmeringen die kansrijke verbindingen in de buurt (tussen sport en andere sectoren) in de weg staan;
- prioriteren van belemmeringen en aandragen van oplossingsrichtingen;
- wegnemen van de gevonden belemmeringen of, in ieder geval, acties in gang zetten die hier op termijn toe zullen leiden.

Werkwijze

De Taskforce kiest voor een resultaatgerichte werkwijze en richt zich zoveel mogelijk op de meest urgente belemmeringen voor de sportsector. De Taskforce wil hierin het lerend vermogen van de sport vergroten door goede voorbeelden onder de aandacht te brengen. De Taskforce richt zich bij uitstek niet alleen op de sportsector maar is gericht op kansrijke verbindingen tussen sport en bewegen met onderwijs, zorg, bedrijfsleven etc.

In opdracht van het ministerie van VWS heeft onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep een inventarisatie gemaakt van veel voorkomende belemmeringen in de sport en van belemmeringen die kansrijke verbindingen tussen de sportsector en andere sectoren in de weg staan. DSP heeft in het najaar van 2011 ongeveer 25 deskundigen geïnterviewd en tevens een aantal studies en rapporten bestudeerd. Dit heeft geleid tot een inventarisatie van veertig knelpunten in wet- en regelgeving die door verschillende partijen zijn ingebracht.

De Taskforce heeft een aantal belemmeringen verder onderzocht in zogenoemde 'rondetafelgesprekken' met het veld. Rond vier thema's zijn partijen bijeen gebracht om het gesprek aan te gaan over de ervaren belemmeringen, de oplossingsrichtingen die partijen zien en de rol die de Taskforce daarin kan spelen. De thema's zijn geselecteerd op basis van de bovengenoemde inventarisatie en de kennis en expertise van de leden van de Taskforce en vertegenwoordigers vanuit hun achterban. Om de deelnemers aan de rondetafelgesprekken te inspireren, zijn deze bijeenkomsten georganiseerd op een locatie waar men ondanks belemmeringen in staat is geweest op een praktische en/of bijzondere manier met deze belemmeringen om te gaan.

De rondetafelbijeenkomsten zijn ingericht rond de thema's:

1. Administratieve lasten in de sportsector

Locatie: Omni-sportvereniging Kampong te Utrecht

Trekker: Johan Wakkie

Aanwezig: vertegenwoordigers van bestuur Kampong, KNHB, NOC*NSF, VWS, NISB, VSG, Belastingdienst-coördinatiegroep Sport, Programma Slim Geregeld Goed Verbonden, KNWU.

Uitgenodigd maar verhinderd:

vertegenwoordigers van KNVB, gemeente Utrecht, Eneco Tour.

2. Personeel: buurtsportcoaches en combinatiefuncties (incl. BTW vraagstuk)

Locatie: Schoolsportvereniging in de Afrikaanderwijk te Rotterdam

Trekker: Simon Steen

Aanwezig: vertegenwoordigers van VBS, VWS, NOC*NSF, NISB, Rotterdam Sport Support, PO-raad, MBO Diensten/platform bewegen en sport mbo, Werkgeversorganisatie in de sport (WOS), Sportkader NL/stichting Sportservice Amsterdam, Special Heroes.

Uitgenodigd maar verhinderd:

vertegenwoordigers van gemeente Rotterdam.

3. Ruimte en (multifunctionele) accommodaties

Locatie: DeetosSnel Sporthal te Dordrecht

Trekker: Rinette Reynvaan

Aanwezig: vertegenwoordigers van gemeente Dordrecht, stichting exploitatie DeetosSnel Sporthal, VWS, NOC*NSF, NISB, VNG, VSG, Mulier Instituut, Nijha b.v., Sportservice Noord-Brabant, NV Sport, Recreatie en Onderwijsvoorzieningen, platform Sport, Bewegen en Onderwijs, KNVB, KNLTB, KVLO, KNHB.

Uitgenodigd maar verhinderd:

vertegenwoordigers van gemeente Amsterdam, Gehandicaptensport Nederland.

4. PPS en intersectoraal samenwerken

Locatie: Fitness centrum Club Pellikaan te Breda

Trekker: Onno Hoes

Aanwezig: vertegenwoordigers van VWS, NISB, HC Tempo '34, Zorgverzekeraar Achmea, Sport & Zaken, NIGZ, Sportplanbureau, VSG, bestuur Nieuw Welgelegen Utrecht, Fit!vak, Fysio Educatief, Teamplay@NAC, Deloitte Real Estate.

Uitgenodigd maar verhinderd:

vertegenwoordigers van Cruijff Foundation, stichting Meer dan Voetbal, Convenant Gezond Gewicht, Nationale Sport Platform, Sportbusiness Development Amsterdam.

Naast de bovengenoemde vier bijeenkomsten heeft de Taskforce zich uitgebreid laten voorlichten over de belangrijkste ontwikkelingen. Zo is er een bijeenkomst georganiseerd tussen de werkgroep Flankerend Beleid Buurtsportcoaches (hierna "werkgroep Geelkerken") en de Taskforce over de buurtsportcoach en de btw-problematiek, een expertsessie over fiscale zaken, gesprekken van Taskforceleden met deskundigen en telefonische interviews vanuit het secretariaat.

Bevindingen

De Taskforce heeft belemmeringen die meer sporten en bewegen in de buurt in de weg staan, in kaart gebracht en richt zich met name op die belemmeringen die een relatie hebben met wet- en regelgeving en tevens een bovenlokaal karakter hebben. In het kader van deze opdracht kijkt de Taskforce ook expliciet naar belemmeringen die veroorzaakt worden door financieringsschotten tussen verschillende sectoren.

De Taskforce concludeert dat het aantal belemmeringen die (direct) zijn gerelateerd aan wet- en regelgeving meevalt. In dit kader zijn de leden van de Taskforce veel goede voorbeelden tegengekomen waar met succes ervaren belemmeringen zijn opgelost. Dat betekent niet dat er in de praktijk geen belemmeringen zijn. De Taskforce constateert dat de sportsector dikwijls belemmerd wordt door de onbekendheid met, of soms het ontbreken van, relevante informatie en goede voorbeelden. Het is voor sport- en beweegaanbieders, ondernemers en beleidsmakers onduidelijk waar men terecht kan met vragen, ervaren belemmeringen en problemen.

In de sportsector zijn veel vrijwilligers actief. Vooral in die situaties waarin deze vrijwilligers geconfronteerd worden met complexe wet- en regelgeving, leidt dit tot daadwerkelijk ervaren belemmeringen.

Het doet de Taskforce deugd dat het nieuwe kabinet in het regeerakkoord beschrijft dat het "ook de minder meetbare, maar zeer merkbare regeldruk wil verminderen door met belanghebbenden in tenminste vijftien regeldichte sectoren en domeinen de ervaren problemen te verkennen en concrete oplossingen te vinden". De Taskforce hoopt dat de sportsector en de kansrijke verbindingen van andere sectoren met de sport hiervan onderdeel uit gaan maken om vooral de vele vrijwilligers die zich inzetten voor de sportsector te ontlasten.

Ten slotte is de Taskforce gestuit op wet- en regelgeving waarbij het oplossen van belemmeringen zeer lastig is. Zo speelt Europese wet- en regelgeving bijvoorbeeld een belemmerende rol bij het verlenen van vrijstellingen van btw of het scheppen van een uitzonderingspositie voor sport- en beweegaanbieders. De Taskforce kan hierin hooguit een signalerende en agenderende rol spelen.

Oplossingsrichtingen en acties

De Taskforce concludeert dat er belemmeringen in wet- en regelgeving zijn waar een oplossing voor moet komen. Vooral wet- en regelgeving waarmee kansrijke verbindingen tussen de sport en een andere sector belemmerd worden, vormen een aandachtspunt. In hun werk zijn de leden van de Taskforce ook veel goede voorbeelden tegengekomen waar met succes ervaren belemmeringen zijn opgelost.

Het specifieke karakter van de sportsector waarbij vaak een groot aantal vrijwilligers wordt ingezet, maakt het voldoen aan wet- en regelgeving voor sportverenigingen, aanbieders van sport- en beweegactiviteiten en sport- en speelplaatsen in de wijk zeer ingewikkeld. De sportsector is hard bezig om de professionaliteit in de sector te verhogen met de inzet van verenigingsmanagers, combinatiefunctionarissen en sportbuurtcoaches. Dit neemt niet weg dat het overgrote deel van de mensen die actief zijn in de sport nog steeds bestaat uit vrijwilligers en dat wet- en regelgeving drempelverhogend kan werken als deze niet vooraf op de uitvoerbaarheid in de sector is getoetst.

De Taskforce adviseert om bij nieuwe wet- en regelgeving rekening te houden met het specifieke karakter van de sportsector, waarin met name vrijwilligers werkzaam zijn.

De Taskforce wil niet alleen de Rijksoverheid oproepen in actie te komen om belemmeringen weg te nemen, maar wil ook gebruik maken van het oplossend vermogen van het werkveld zelf. Zowel de Rijksoverheid als het werkveld dienen in actie te komen om belemmeringen aan te pakken.
Deze acties dienen gericht te zijn op het bevorderen van drie doelstellingen:

1. Het optimaal benutten van de beschikbare ruimte in de buurt voor sport en bewegen.
2. Het optimaal inzetten van de buurtsportcoach.
3. Het optimaal inzetten van de sportsector om mensen aan het sporten en bewegen te krijgen.

Op de volgende pagina's zijn de acties beschreven die de Taskforce van belang acht om belemmeringen in sport en bewegen in de buurt weg te kunnen nemen. De acties zijn niet gerangschikt volgens prioriteit maar gegroepeerd onder de 3 hierboven genoemde doelstellingen.

Voor een aantal belemmeringen heeft de Taskforce oplossingsrichtingen geïnventariseerd, een aantal acties is geïllustreerd met succesvolle voorbeelden en good practices. Dit is met name het geval voor de acties onder het thema "ruimte voor sport en bewegen in de buurt".

Waar mogelijk heeft de Taskforce zelf al acties ingezet om belemmeringen weg te nemen, voor een aantal belemmeringen worden andere partijen expliciet aangesproken en gevraagd actie te ondernemen.

Ruimte

voor sport en bewegen

Het is van belang om de beschikbare ruimte in de buurt beter te benutten voor sport en bewegen. Voorzieningen zijn vaak onvoldoende toegankelijk voor kwetsbare groepen als jeugd, ouderen en gehandicapten.

De Taskforce constateert dat het veld belemmeringen ervaart in het optimaal gebruik van voorzieningen, enerzijds door het eenzijdig vaststellen van normen door de sport, anderzijds door eisen aan veiligheid en beheer die gemeenten aan het gebruik van accommodaties stellen.

De Taskforce roept op tot de volgende acties:

1. Zorg voor bereikbaarheid van sportaccommodaties in de buurt

In de afgelopen decennia zijn veel sportfaciliteiten en –verenigingen aan de rand van steden en wijken geplaatst, waarmee de afstand naar de sportaccommodatie toegenomen is. Met name voor jeugd, ouderen, gehandicapten en voor mensen met een lage Sociaal Economische Status (SES) is de bereikbaarheid van de sportvoorziening van belang en vormen de afstand en het gebrek aan diversiteit van sportvoorzieningen een belemmering voor sportdeelname.

Met het programma Sport en Bewegen in de Buurt beogen de Rijksoverheid, NOC*NSF, Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna VNG) / Vereniging Sport en Gemeenten (hierna VSG) en VNO NCW/MKB Nederland om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. De mobiliteit en mogelijkheid tot reizen - en hiermee het belang van sportaccommodaties in de nabijheid - verschillen voor diverse bevolkingsgroepen. Met name voor ouderen, gehandicapten en jonge kinderen is de fysieke en mentale afstand tot de sportvoorziening van belang.[2] De belemmering wordt door deze doelgroepen verschillend ervaren. Voor kinderen in achterstandswijken wordt sport en bewegen dichterbij gebracht door het aanbod vanuit school en sportveldjes in de buurt te organiseren. Ouderen brengen in dat zij zich niet altijd welkom voelen op sportaccommodaties en dat het traditioneel aanbod vooral 's avonds aangeboden wordt. Voor gehandicapten geldt het knelpunt dat vervoer naar sportaccommodaties erg duur is, het niet altijd op tijd komt vanwege combinatieritten die gemaakt worden en de beperking bij het OV van 1 rolstoeler per trein is bijvoorbeeld lastig voor teamsporters. De Taskforce constateert dat het vervoer van gehandicapten naar de sportvoorziening cruciaal is voor de sportparticipatie van deze bevolkingsgroep en daarmee tevens voor het realiseren van de doelstellingen van het programma Sport en Bewegen in de Buurt.

[2]Hoekman, R. (2012). Sportdeelname en de rol van sportvoorzieningen. In: Hildebrandt, V.H., Bernaards, C.M. & Stubbe, J.H. (red.). Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010-2011. TNO: Leiden p. 81-98.

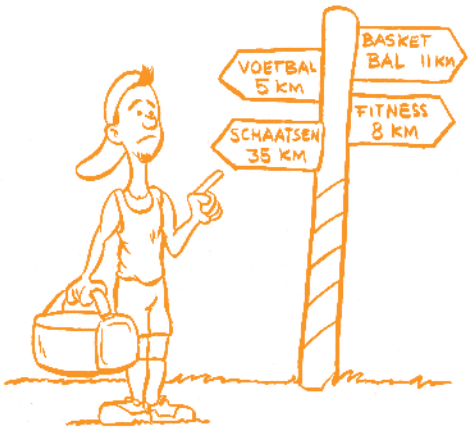

De afstand naar de sportvereniging kan verkleind worden door sportactiviteiten in de directe leefomgeving van mensen te organiseren. De Krajicek playground, Cruyff Courts maar ook gymnastieklocaties kunnen heel goed als plaats fungeren waar deze sportactiviteiten georganiseerd worden. Er zijn successen bekend van projecten waarbij de sportvereniging de jeugd bereikt binnen de omgeving van de school, waardoor de sportdeelname van jeugd fors toeneemt. Ook zijn aansprekende voorbeelden van sportverenigingen die zelf actief naar een bedrijf of een verzorgingshuis toegaan. Hierdoor wordt de fysieke afstand naar de sportvereniging kleiner en worden mensen verleid om meer te gaan sporten en bewegen. Een aantal van deze voorbeelden vindt u verderop in de tekst.

Beleidsmakers moeten zich bewust zijn van de mogelijkheden om te sporten en te bewegen. Gemeenten kunnen met de buurtscan de sport- en beweegruimte in een buurt in kaart brengen.

De buurtscan biedt inzicht in data op buurtniveau (waaronder demografische ontwikkelingen en accommodatiegebruik), inzicht in de kracht van de buurt (waaronder de beweegvriendelijkheid van de omgeving en toegankelijkheid en kwaliteit van de accommodaties) en inzicht in wensen van de bewoners en de bijdragen die bewoners zelf kunnen leveren.

De Taskforce roept de bestuurlijke partners van het programma Sport en Bewegen in de Buurt op om goede voorbeelden en succesvolle projecten t.a.v. betere bereikbaarheid van voorzieningen verder te verspreiden en te ondersteunen.

Tevens roept de Taskforce de VNG/VSG op om onder gemeenten het gebruik van de buurtscan te stimuleren.

De Taskforce vraagt ten slotte specifiek aandacht voor de sport- en beweegmogelijkheden van speciale doelgroepen, zoals ouderen, gehandicapten en jeugd, waarbij effecten uit het nieuwe Regeerakkoord (zoals de mogelijke bezuinigingen op gehandicaptenvervoer) goed gemonitord moeten worden op de effecten voor sport- en beweegdeelname. Hierin hebben het ministerie van VWS en NOC*NSF een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Goede voorbeelden:

Schoolsportvereniging

De schoolsportvereniging is een initiatief vanuit Rotterdam (Rotterdam Sportsupport met als doel kinderen structureel sport aan te bieden in de eigen wijk of in de buurt van school. Bij de schoolsportvereniging kunnen meerdere scholen in de wijk zich aansluiten. Voor het verzorgen van de diverse sporttrainingen in de wijk, doet Rotterdam Sportsupport een beroep op sterke sportverenigingen. Deelnemende sportverenigingen krijgen dus eigenlijk een satellietlocatie in de wijk. Dit initiatief heeft binnen een aantal jaren ertoe geleid dat de deelnemende sportverenigingen meer dan 1.500 nieuwe leden hebben kunnen verwelkomen, 84% van de kinderen vindt het door de schoolsportvereniging leuker om te sporten en de schoolsportvereniging krijgt vier op de tien kinderen uit minder kansrijke wijken structureel aan het sporten.

Het levert niet alleen nieuwe leden op. De sportverenigingen dragen op deze manier ook een steentje bij aan een gezonde en sportieve toekomst voor de Rotterdamse jeugd. Daarnaast betekent dit initiatief een positieve impuls in de wijk.

Het Verweij-Jonker Instituut heeft gedurende vier jaar onderzoek gedaan naar het effect van schoolsportverenigingen in Rotterdam. (zie rapportage Veilig-sporten-in-de-buurt).

Bron www.schoolsportvereniging.nl

Goede voorbeelden:

Cruyff Court Madurodam Veld, Den Haag Laakkwartier

Het Cruyff Court Madurodam Veld in Den Haag ligt op een bijzondere locatie met aan drie kanten scholen en aan één kant huizen. De locatie wordt beheerd door de afdeling Sportsupport van de gemeente en gebruikt door de omliggende scholen (sportief samenwerkingsverband SCOOL) en door verschillende gebruikersgroepen uit de wijk. Het terrein kan multifunctioneel gebruikt worden door meerdere doelgroepen omdat er voorzieningen en materialen aanwezig zijn om verschillende sporten te kunnen beoefenen. Daarnaast is het terrein ingericht om elkaar te kunnen ontmoeten. Er is voldoende ruimte om gezellig samen te komen en rustig te kunnen zitten, hierdoor is het terrein ook aantrekkelijk voor ouders.

Naast het Cruyff Court ligt een Richard Krajicek Playground. Het terrein bestaat uit een pannaveldje, een basketbalveld, twee tennisbaantjes, een grasveld en een verlicht Cruyff Court. Met al deze voorzieningen leent de locatie zich voor multifunctioneel gebruik. Door de combinatie van een Cruyff Court met een Richard Krajicek Playground kan een breed aanbod aan activiteiten worden georganiseerd en is er vanuit de Richard Krajicek Foundation regelmatig begeleiding en toezicht aanwezig. Ook is gedurende 48 uur per week een sportleider van de gemeente aanwezig.
Op het Cruyff Court worden verschillende activiteiten georganiseerd zoals Cruyff Courts Kampioenen 6 tegen 6. Er zijn ook verschillende groepen volwassenen uit de wijk die regelmatig komen voetballen. Het afgelopen jaar is Meedoen, Leren, Winnen op het Cruyff Court gestart. Samen met SCOOL en voetbalvereniging HVV Laakkwartier hebben 10 jongeren een cursus gehad. Zij worden betrokken bij verschillende activiteiten en zijn verbonden aan SCOOL en aan de voetbalvereniging. Het brede aanbod van voorzieningen biedt voor ieder een geschikte plek.
Citaat: “Het Laakveld is dé plek voor jong en oud om samen te spelen, sporten en ontmoeten!”

Bron: www.cruyff-foundation.org

Krajicek Plaza Boswinkel, Enschede

Een voorbeeld van goed gebruik van een Richard Krajicek playground is de Krajicek Plaza Boswinkel in Enschede. Deze Plaza bestaat uit een geasfalteerd sportveld, een schoolplein, een speeltuin én een gymzaal. Door al deze voorzieningen wordt door jong en oud, binnen en buiten, gedurende alle seizoenen gesport en bewogen. Een Cruyff Court zou een goede aanvulling voor de Plaza zijn.

De regie op het positieve gebruik van deze wijkvoorziening door alle partijen is in handen van de combinatiefunctionaris. De kracht van de combinatiefunctionaris is dat hij zowel onder als na schooltijd het gezicht van de wijk is voor de kinderen in de driehoek buurt, onderwijs en sport. De samenwerking met het ROC Twente biedt jongeren uit de wijk kansen via de Krajicek scholarships.

De Richard Krajicek Foundation beloont jongeren die zich positief inzetten voor hun eigen buurt, door ze een studiebeurs (scholarship) aan te bieden. In ruil voor het betalen van hun studiekosten zetten zij zich voor minimaal 100 vrijwillige uren in op een plein in hun buurt.

Bron: www.krajicek.nl

2. Richt wijken zo in dat ze stimuleren tot (meer) bewegen

De inrichting van de openbare ruimte speelt een belangrijke rol in beweeggedrag van burgers. Onderzoek toont aan dat buurtverschillen in sportdeelname en recreatief bewegen deels kunnen worden verklaard door verschillen in respectievelijk de veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving tussen buurten (Van Lenthe en Brug, 2005). De Monitor Bewegen en Gezondheid (TNO, 2011) wijst tevens uit dat de meeste gezondheidswinst op het terrein van sport en bewegen te behalen is in het stimuleren van het functioneel bewegen. Dat zijn de alledaagse verplaatsingen van A naar B, van huis naar werk en/of school.

Bij de inrichting van de openbare ruimte spelen de speelruimtenorm of de normering voor schoolpleinen een belangrijke rol. In de rondetafelgesprekken geven stakeholders aan dat het reserveren van voldoende ruimte voor sport en bewegen in de ontwerpfase van cruciaal belang is.

De zorg voor een beweegvriendelijke omgeving is primair een gemeentelijke taak en sluit aan bij verantwoordelijkheden voor sport en recreatie, ruimtelijke ordening/stedenbouw, verkeer en vervoer, onderwijs, gezondheid, welzijn en veiligheid. Onderzoek toont aan dat gemeenten zich onvoldoende bewust zijn van de stimulerende of juist belemmerende werking van de inrichting van de omgeving op beweeggedrag. Bewustwording en het stimuleren van intersectorale samenwerking in lokale netwerken bieden kansen, juist in deze tijd van bezuinigingen (M.J. Aarts, 2011). De Taskforce vraagt aandacht voor een beweegvriendelijke en sportieve leefomgeving. Kennis over dit thema dient beter ontsloten te worden.

De Taskforce is verheugd dat het kabinet in het regeerakkoord het maatschappelijk belang van sport onderstreept en stelt dat meer mensen moeten kunnen sporten en bewegen in hun eigen omgeving. Dit vraagt om:

- de (bestaande) openbare ruimte beter te benutten voor sporten en bewegen.
- met gemeenten te bevorderen dat bij de aanleg van nieuwe wijken voldoende ruimte is voor sport en bewegen.

De Taskforce roept gemeenten, woningcorporaties en andere betrokkenen op bij ruimtelijke (her)ontwikkeling van wijken en buurten expliciet te kijken naar wensen en behoeften van bewoners ten aanzien van sporten en bewegen. Het hanteren van een 'buitenspeelnorm' kan een lokale uitwerking zijn, net als de normen voor speelpleinen bij nieuwe schoolgebouwen.

Goede voorbeelden:

Roombeek in Enschede

De wijk Roombeek werd op 13 mei 2000 getroffen door de vuurwerkramp. Grote delen van de wijk werden volledig weggevaagd door deze ramp, maar tien jaar later is er een wijk herrezen als nooit tevoren. Roombeek staat nu bekend om de prachtige architectuur van lokale en internationale allure, de musea als TwentseWelle, het Cremer Museum en Rijksmuseum Twenthe, het unieke proces dat samen met de bewoners is doorlopen bij de wederopbouw en de vele voorzieningen in de wijk.

Roombeek is met recht een beweegvriendelijke wijk te noemen. Er zijn uitgebreide speel- en sportvoorzieningen voor alle leeftijdsgroepen. Roombeek is ook een echte wandel- en fietswijk. Blikvanger is de atletiekbaan die dienst doet als zoen & zoefstrook voor de basisscholen, maar ook wordt gebruikt voor gymlessen en als speelterrein na school.
De openbare ruimte in Roombeek is in veel opzichten gericht op sporten en bewegen. Zo zijn er uitgebreide sport- en speelvoorzieningen, een Cruijff Court, jeu-de-boulesbaan en een outdoor fitness locatie voor volwassenen en veel wandel- en fietspaden. Ook is er een uitgebreid activiteitenaanbod voor allerlei doelgroepen.

Bron: Nieuwsbrief Beweegruimte, NISB

Beweegvriendelijke wijk de Verwondering, Almere

Verschillende onderdelen van de stedenbouwkundige opzet van de wijk de Verwondering maken dat de wijk beweegvriendelijk is. Namelijk:

- inrichting van de openbare ruimte voor jong en oud met zonnewijzers, lachspiegels, zand, water en speeltoestellen;
- het kinderpad, dat dwars door de wijk loopt en een autovrije loop- en fietsroute is, waaraan speelobjecten en voorzieningen als scholen, kinderopvang en zorg liggen. Het kinderpad is onderdeel van de hoofdverkaveling en het kind stond centraal bij de ontwikkeling van het stedenbouwkundig plan;
- de auto blijft aan de randen van de wijk of er wordt geparkeerd in de binnenhoven achter de woningen. Door het kinderpad en het autovrije karakter van de wijk kunnen kinderen zich veilig en zelfstandig verplaatsen in de wijk, vooral van huis naar school.

Bron: www.nisb.nl/ruimtevoorbewegen

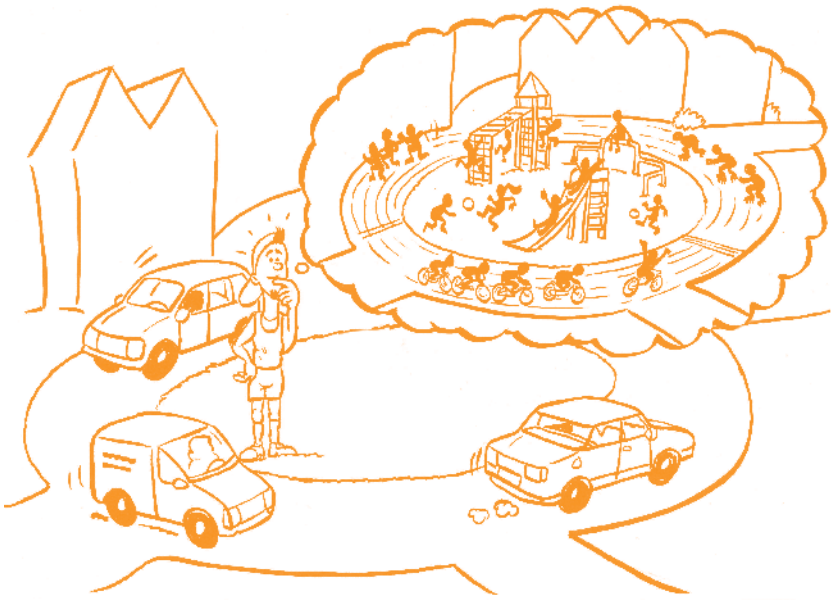

3. Maak beter gebruik van beschikbare ruimte in de buurt

Veel potentiële locaties in de buurt worden nog onvoldoende benut voor sport- en beweegactiviteiten.
Zo zijn inpandige gymzalen in scholen, zaaltjes in verzorgingstehuizen en ruimten voor bedrijfsfitness vaak niet toegankelijk voor buurtbewoners. Sportbonden stellen normeringen vast voor sporthallen en andere sportaccommodaties. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen wedstrijden, trainingen of recreatief gebruik. Deze sportspecifieke wedstrijdnormen belemmeren het gebruik van gymzalen en andere sportvoorzieningen in de buurt, vooral voor jeugd.

Bij beschikbare ruimte in de buurt kan ook gedacht worden aan leegstaande panden. Door de recessie staan veel (kantoor)panden leeg. Deze panden kunnen ook gebruikt worden voor sport en bewegen. Vooral 'urban'-achtige sporten lijken zich hier goed voor te lenen.

De Taskforce bepleit onderscheid te maken tussen wedstrijd- en recreatiesport en tevens - waar mogelijk - normen bij te stellen in overleg met beheerders van accommodaties. Hierdoor kunnen meer locaties worden benut voor sport. Dit vraagt gezamenlijke actie van NOC*NSF, sportbonden en de VNG/VSG.

De Taskforce adviseert een buurtscan te faciliteren waarin in kaart wordt gebracht welke locaties (potentieel) geschikt zijn voor sport- en beweegactiviteiten en hoe deze beter kunnen worden benut. De Taskforce vraagt VWS en NISB om i.s.m. de VNG en VSG kennis over de buurtscan actief te verspreiden onder gemeenten. Door de beschikbare ruimte beter te benutten wordt de mogelijkheid om te sporten en bewegen in de buurt vergroot en wordt beter aangesloten bij de specifieke vraag van sommige doelgroepen.

Goede voorbeelden:

Brede School Heuvelrijk in Gerwen

De Brede School heeft als schoolplein een groen speelterrein met fruitbomen, wilgentenen hutten, een moestuin, flinke boomstammen, een junglebruggetje en nog veel meer. Bij het aanleggen van het buitenspeelterrein was het hele dorp betrokken. Dagelijks spelen er vanuit de school, de peuterspeelzaal en de kinderopvang ruim 250 kinderen. En na schooltijd nog meer, want het is openbaar terrein.

De kinderen zien de speelplek echt als 'hun' terrein, ze zijn er zuinig op: "Ze droegen zelf bij aan de totstandkoming en we maken ze ook verantwoordelijk voor het gebied. Zo houden een paar kinderen de moestuin van het schoolplein bij. We hebben al bloemkool, tomaten en komkommer geoogst en klaar gemaakt in de keuken van de bso".

Bron: www.jantjebeton.nl

Borgmanschool in Groningen

De Borgmanschool in de stad Groningen heeft verschillende locaties. Op de locatie in de Jacobijnerstraat zitten ongeveer 330 kinderen en de school heeft twee schoolpleinen.

Beide schoolpleinen zijn in 2012 compleet veranderd. Een plein is gebouwd rondom het thema 'Sport en Spel'. Je kan er basketballen, voetballen en skaten. Het andere plein is ingericht met het thema 'Natuur'. Hier is een 'ontdekkingspad' aangelegd met een waterpomp, stapkeien en beplanting. Kinderen zijn hier actief bezig met water, gras, planten en zand. De speelheuvel op het plein is favoriet. Hier rollen en klimmen kinderen en verstoppen ze zich in de buis onder het gras. Tijdens de pauzes en na schooltijd kunnen kinderen van de basisschool en kinderen uit de buurt zich weer vermaken op het uitdagende schoolplein. Om de veiligheid te waarborgen en vandalisme te voorkomen, is met een ondernemer uit de straat overeengekomen dat hij het schoolplein 's avonds afsluit.

Bron: www.jantjebeton.nl

De Bonte Vlinder, Den Haag

In de Haagse Bomenbuurt ligt het schoolplein van de Bonte Vlinder, basisschool voor speciaal onderwijs. In samenwerking met de bewoners en het stadsdeel Segbroek is enkele jaren geleden het schoolplein volledig gerenoveerd. Het schoolplein bestaat nu uit een groen gedeelte met speelplekken, een kunstgras sportveld voor voetbal en andere sporten, en een speelgedeelte met allerlei speeltoestellen. De totale oppervlakte biedt ca. 3.000 m2 extra speel- en sportruimte in de buurt.

Het stadsdeel heeft samen met school en bewoners een convenant opgesteld voor het beheer van het plein. De bewoners zijn onder andere verantwoordelijk gemaakt voor het openen en afsluiten van het hek. Ook zorgen zij ervoor dat de jeugd die gebruik maakt van het plein, niet teveel overlast veroorzaakt. De school is erg blij met deze prachtige voorziening en draagt zorg voor het onderhoud. Gezamenlijk zoeken de drie partijen naar de gewenste financiering.

Bron: www.bontevlinder.nl

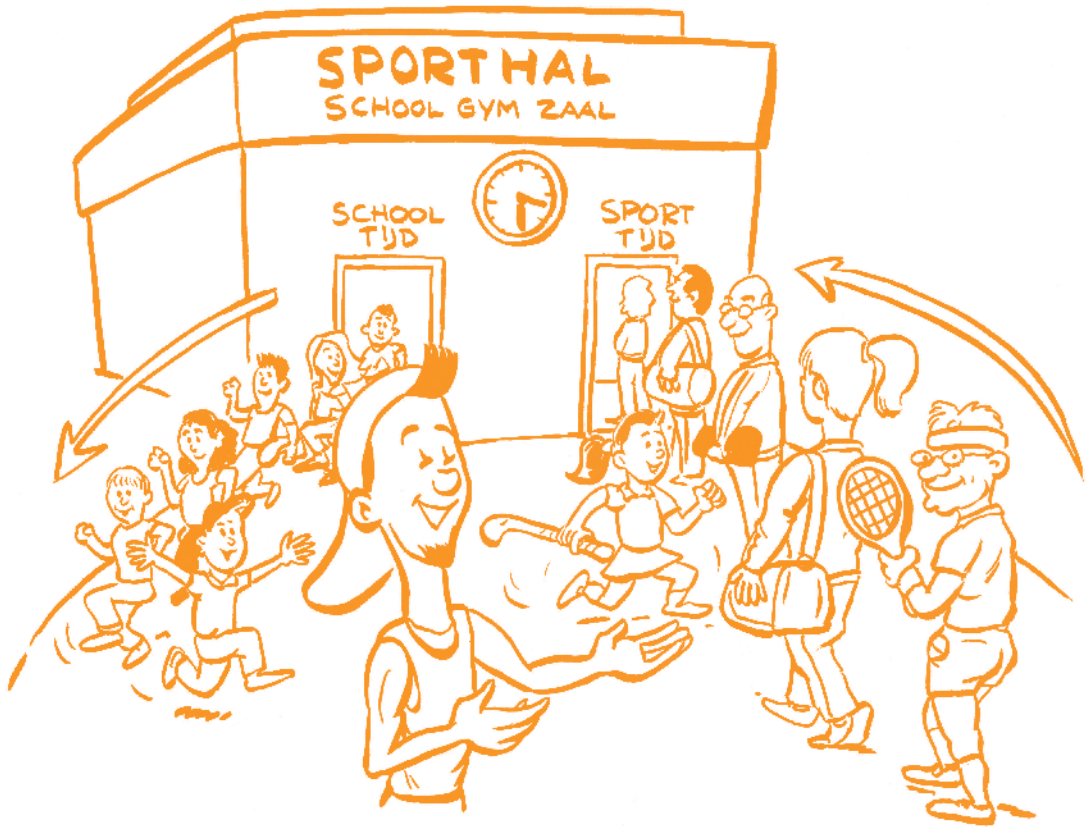

4. Stimuleer multifunctioneel gebruik van accommodaties

De ontwikkeling van multifunctionele accommodaties biedt een antwoord op vele vragen. Het biedt een oplossing voor schaarste van beschikbare ruimte in de stad, voor het in stand houden van voorzieningen bij krimpgemeenten en op de maatschappelijke vraagstukken die op de sport afkomen.

In multifunctionele accommodaties worden verbindingen aangegaan tussen sport en andere sectoren als onderwijs (buitenschoolse opvang – BSO), zorg (fysiotherapie) of ander aanbod van sport (fitness).

Bij het multifunctioneel gebruik van accommodaties loopt men in de lokale praktijk aan tegen belemmeringen op het vlak van externe veiligheid, van beperkingen in bestemmingsplannen en gebrekkige afstemming en communicatie tussen de gemeentelijke afdelingen Ruimtelijke Ordening en Sport. Ook zijn voorbeelden genoemd van verschillen in interpretatie van de landelijke regelgeving ten aanzien van bestemmingsprocedures en veiligheidsbeleid.

Met name bij gebruik van sportaccommodaties door de Buitenschoolse Opvang (BSO) worden problemen gemeld. De eisen ten aanzien van veiligheid en beheer bij de bouw van een sportaccommodatie zijn minder stringent dan de eisen die de BSO aan een zelfde accommodatie stelt.
Veiligheidseisen die bij de BSO aan accommodaties worden gesteld, worden door de lokale GGD-inspecteur strikt aan de regelgeving getoetst en gehandhaafd. Hierdoor worden ruimtes in de praktijk regelmatig als onveilig beoordeeld en afgekeurd voor gebruik door de BSO.

In de praktijk kan deze ‘opeenstapeling’ van regels leiden tot vreemde situaties: locaties worden niet geschikt geacht voor sport door kinderen in de BSO, terwijl diezelfde locatie in het weekend door een groot aantal sportende kinderen wordt gebruikt.

Hoewel deze kwaliteitseisen niet voor niets zijn opgesteld en risico’s voor bepaalde doelgroepen in specifieke situaties zoveel mogelijk beperkt dienen te worden, leidt de regelgeving tot uitsluiting van een groot aantal accommodaties die onder bepaalde voorwaarden goed benut zouden kunnen worden.

De Taskforce roept NOC*NSF, VSG en NISB op het multifunctioneel gebruik van accommodaties te stimuleren door kennis te verspreiden en goede voorbeelden uit de lokale praktijk onder de aandacht te brengen.

De Taskforce roept de ministeries van VWS en SZW op om de buitenschoolse opvang aan te laten aansluiten bij wet- en regelgeving rond de sportvereniging.

Goede voorbeelden:

Nieuw Welgelegen Utrecht

Nieuw Welgelegen is een multifunctionele accommodatie, geïnitieerd door de gemeente Utrecht. Nieuw Welgelegen biedt 20.000 m2 ruimte voor organisaties en verenigingen op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en welzijn. Links van de centrale ingang is het schooldomein gevestigd. Hierin volgen de leerlingen van het Globe College en de cursusdeelnemers van ROC ASA hun theorie- en praktijklessen.

Vanuit Nieuw Welgelegen worden activiteiten en diensten aangeboden aan bewoners van de omliggende wijken. Maar ook actieve sporters en het bedrijfsleven maken veelvuldig gebruik van de uitstekende faciliteiten van het complex. De organisaties in het gebouw bieden ieder voor zich en gezamenlijk hun activiteiten en diensten aan. Nieuw Welgelegen is een samenwerkingsverband van: DMO gemeente Utrecht, De Stichting Sportzaal Welgelegen (SSW), Het Globe College (VMBO onderwijs), De Omnivereniging Zwaluwen Utrecht 1911, Joozt (organisatie voor jeugdzorg), Vereniging Sport Utrecht/ Olympische Netwerk Midden-Nederland, ROC ASA (MBO onderwijs), Sportconnextion (NOC*NSF proeftuin), Ladyfit (Sportvereniging voor vrouwen), Fit4free (fitness), De Rank (Baptistengemeente) en Medicort Sport & Orthopedic Care.

Bron: www.nieuw-welgelegen.nl

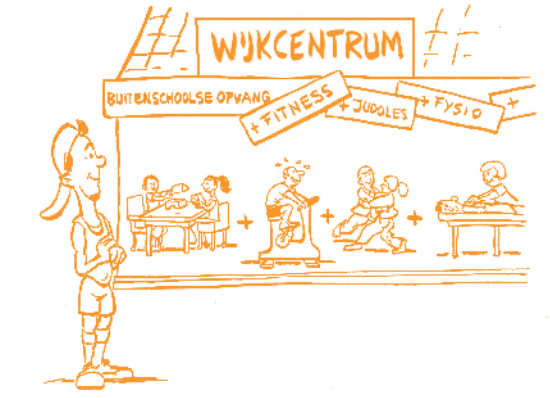

Brede School Esse Zoom ligt in Nieuwerkerk a/d IJssel, gemeente Zuidplas

De brede school opende in augustus 2010 haar deuren nadat twee basisscholen en een naschoolse opvang er hun intrek hadden genomen. De multifunctionele accommodatie bevat daarnaast ook sociale woningbouw en een dagopvang voor gehandicapten.

Een voorbeeld van multifunctionaliteit en sporten is de sportzaal, die door de bovenbouw van beide scholen gebruikt wordt. Na schooltijd wordt deze ruimte verhuurd aan sportverenigingen. De sportzaal is via het schoolgebouw, maar ook via een aparte gang bereikbaar, zodat de vleugel met de scholen afgesloten kan worden na schooltijd.

Een ander voorbeeld is de grote en lichte openbare ruimte in het midden van het gebouw, die door de scholen gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld musicals, maar waar de gemeente ook bijeenkomsten organiseert. Het is de bedoeling dat deze ruimte in de toekomst een buurtfunctie krijgt.

Bron: www.bredeschool.nl

Open wijkschool 'De Combinatie', Vlissingen

In de herstructureringswijk Nieuw Bonedijke staat de nieuwe brede school met daarin drie basisscholen en een scala van sociaal-culturele en maatschappelijke voorzieningen zoals een kinderdagverblijf, een peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang, een grote sportzaal met verenigingsruimte, een mediatheek, een consultatiebureau, ruimten voor maatschappelijk werk en vergaderruimten. Mede vanwege organisatorische en programmatische aspecten is er gekozen voor de vorm van een dubbele cirkel. In de grote cirkel, zijn rond een centraal gelegen sportzaal (die daarmee aan het zicht onttrokken is en geluidstechnisch 'ingepakt'), drie basisscholen georganiseerd over twee lagen.

In het centrale gedeelte van het gebouw, daar waar de twee cirkels elkaar ontmoeten, ontstaan vanzelfsprekende ingangen voor de gemeenschappelijke functies, in de vorm van een grote entreehal met een tribune. Deze vormen samen een cirkelvormige arena, het hart, waarop alle functies gericht zijn. Elke school heeft naast de centrale hoofdingang een eigen ingang, waardoor in de behoefte aan het behouden van de eigen identiteit wordt voorzien.

In de kleine cirkel zijn gemeenschappelijke en overige brede school functies gesitueerd rondom een patio, waar de allerkleinsten beschut kunnen spelen. Dit gebouw is genomineerd voor de BNA Gebouw van het jaar prijs 2012.

Bron: www.gebouwvanhetjaar.nl

5. Maak accommodaties en sportaanbod toegankelijk voor ouderen en gehancapten

Met het programma Sport en Bewegen in de Buurt beoogt de Rijksoverheid om met de sport (NOC*NSF), de gemeenten (VNG) en het bedrijfsleven (VNO-NCW en MKB Nederland) mensen die niet of niet voldoende sporten, aan het bewegen te krijgen. Deze doelgroep is met name te vinden onder ouderen en gehandicapten. Onderzoek toont aan dat 42% van de ouderen (65+) inactief is. Dit betreft meer dan 1 miljoen ouderen die in beweging kunnen of moeten komen. Ook bij gehandicapten kan de sportparticipatie toenemen.

Een belangrijke voorwaarde voor deze groep is de sociale en fysieke toegankelijkheid van de sportvoorziening, zoals vastgelegd in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Bij wet is geregeld dat nieuwe voorzieningen goed bereikbaar moeten zijn voor gehandicapten.[4] Bij bestaande accommodaties komt het regelmatig voor dat de toegankelijkheid voor mensen met een beperking onvoldoende gewaarborgd is en dat voorzieningen onvoldoende zijn aangepast. Het is van belang dat de informatie over de toegankelijkheid van accommodaties niet alleen ter plekke wordt aangegeven maar ook online voor gebruikers beschikbaar is. Mogelijk vormt dit tevens een stimulans voor sportverenigingen om zich op dit aspect te onderscheiden.

Daarnaast constateert de Taskforce dat een groot deel van het reguliere sportaanbod niet toereikend is voor deze doelgroep. Dit vraagt in het kader van sociale toegankelijkheid om verbetering van het sportaanbod voor gehandicapten. Sterke verenigingen moeten in staat zijn om passend sportaanbod aan te kunnen bieden aan mensen met een beperking.

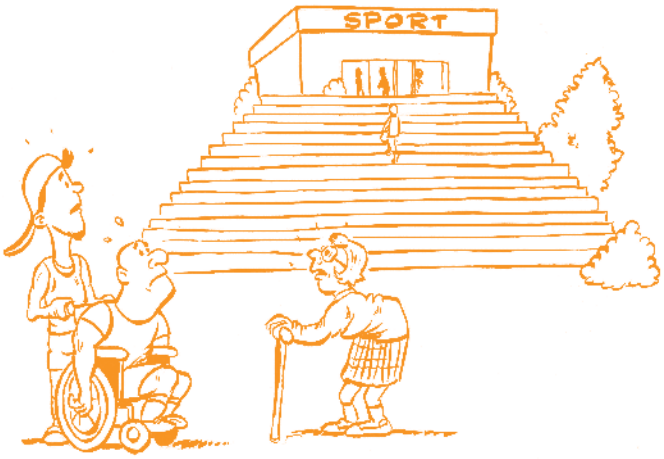

4 www.nctt.nl/wettenregels. Bouwbesluit en de norm NEN 1814, waarin eisen voor toegankelijkheid van buitenruimten, gebouwen en woningen zijn vastgelegd.

De Taskforce roept gemeenten op te zorgen voor toegankelijke accommodaties en de VNG om samen met Gehandicaptensport Nederland te werken aan duidelijke informatie over de toegankelijkheid van accommodaties voor gebruikers met een beperking.

Daarnaast roept de Taskforce het ministerie van VWS, Gehandicaptensport Nederland en NOC*NSF op om te stimuleren dat meer sportaanbod voor mensen met een beperking beschikbaar komt.

Voor ouderen is de actie van andere aard. Ouderen sporten weinig in verenigingsverband, hebben vooral behoefte aan sporten overdag en hechten aan sociale veiligheid. Veel sportaccommodaties zijn ingesteld op georganiseerd sporten in verenigingsverband en de faciliteiten zijn gericht op sportieve, vaak werkende mensen en daarom meestal 's avonds open en overdag gesloten. Dit vormt een belemmering voor ouderen om te gaan sporten. Daarnaast kunnen andere mogelijkheden voor ouderen om te sporten in de openbare ruimte, bijvoorbeeld in beweegtuinen rond woonzorgvoorzieningen, beter benut worden.

De overheid stimuleert meer sport- en beweegaanbod met de Sportimpuls, als onderdeel van Sport en Bewegen in de Buurt. Ook de inzet van buurtsportcoaches kan een drijvende kracht zijn in buurten en gemeenten om ouderen meer te laten sporten.

De Taskforce doet een beroep op de georganiseerde sport om de mogelijkheden uit het beleidsprogramma Sport en Bewegen in de Buurt te benutten en meer sport- en beweegaanbod te realiseren voor en met ouderen. Ouderenbonden kunnen betrokken worden in dit traject.

Goede voorbeelden:

Denken en doen (Bridgebond)

Denken en Doen betrekt inactieve ouderen weer bij de samenleving en biedt hen een gezonde leefstijl aan. Bekend is dat bridge en andere denksporten de hersenen scherp houden. Maar een wakker brein is niet genoeg! Juist voor ouderen is ook lichamelijke beweging van vitaal belang. In twintig maanden zet de Nederlandse Bridge Bond (NBB) volgens beproefd recept samen met een gemeente of de lokale welzijnsorganisatie een sociaal netwerk op. Gemiddeld valt 40 tot 60 procent van de deelnemers in de categorie te-weinig-actieven. In groepjes leren zij bridgen (of een andere denksport) onder begeleiding van een ervaren, enthousiaste docent. De deelnemers krijgen de beginselen van het spel onder de knie en leren elkaar beter kennen. Onder begeleiding van de NBB gaat de groep zelfstandig verder of sluit zich aan bij een al bestaande vereniging.

Als de deelnemers elkaar enkele maanden kennen, ontvangen zij een uitnodiging om deel te nemen aan activiteiten van bijvoorbeeld de Nederlandse Toer Fiets Unie en de KNBLO Wandelsportorganisatie Nederland.

De praktijk bewijst inmiddels dat uit bridgecontacten nieuwe initiatieven voortvloeien. Sommige deelnemers raken zo in de ban van het bridgespel dat ze afspreken vaker samen te spelen. Anderen blijken gedeelde interesses te delen en gaan samen fietsen, naar yoga of dagjes uit.

Bron: www.bridge.nl/denken-en-doen

Wandelfit (Wandelsportbond)

WandelFit is een lokaal wandelprogramma van drie maanden. Onder begeleiding van speciaal opgeleide wandeltrainers worden beginnende wandelaars voorbereid op deelname aan een meerdaags wandelevenement.

De erkende wandeltrainers zorgen voor een verantwoorde opbouw van de trainingscyclus. Het programma start met een kennismakingsdag, waarop ieders beginsituatie en persoonlijk einddoel in overleg met de trainer wordt bepaald. Na de kennismakingsdag starten de groepstrainingen, waarbij deelnemers toewerken naar een einddoel. Tijdens deze trainingen werken ze onder professionele begeleiding aan techniek en wordt op een bewuste en blessureveilige manier aan conditie en gezondheid gewerkt.

Aan het eind van het programma neemt een deelnemer deel aan een meerdaags wandelevenement in de omgeving; het einddoel waarvoor tijdens het programma voor is getraind.

Bron: www.wandelfit.nl

Sportpark De Pelikaan in Zwolle

Op sportpark De Pelikaan wordt jaarlijks een seniorensportdag georganiseerd, waar honderden ouderen kennismaken met het sport- en beweegaanbod. In samenwerking met WijZ (voorheen Stichting Welzijn Ouderen Zwolle) heeft de stichting ook een speciaal afwisselend sportaanbod voor ouderen ontwikkeld. De gemiddelde oudere heeft immers een hele andere sportbeleving. Senioren hebben vaak meer behoefte aan 'leuke' sportbeoefening in een sociale omgeving. Winnen of verliezen is al helemaal niet van belang.

Het grootste deel van de wekelijkse activiteit bestaat uit bewegingsvormen gebaseerd op een sport, maar aangepast aan het niveau. Zo wordt er korfbalfit gespeeld met een lage korf die veel groter is, zodat het scoren makkelijker gaat. Ook het leren van tennis na je 55ste is lastig, aangezien het een erg technische sport is. Maar bezig zijn met een tennisracket en tennisballen op een echt tennisveld, dat is voor senioren prima te doen! Bij hockey heeft de bond meegedacht en een variant bedacht voor ouderen. Het materiaal is aangepast (lichtere sticks van plastic en grotere en zachtere ballen), zodat het veel veiliger is en ook de regels zijn versoepeld. Deze variant heet Fithockey en het afgelopen seizoen hebben er zelfs Zwolse ouderen deelgenomen aan een heus nationaal toernooi, met 55-plussers uit heel Nederland.

De seniorensporten die op sportpark De Pelikaan worden aangeboden zijn niet alleen de populaire sporten zoals voetbal, hockey, korfbal en tennis, maar ook sporten als sportief wandelen, discgolf, beachvolleybal, klootschieten en binnenkort ook fitness in de buitenlucht. Door in vijftien weken tijd soms wel negen verschillende sporten aan te bieden, ontstaat er een gevarieerd en op de doelgroep afgestemd programma. Met elke keer weer een verrassing en misschien wel het allerbelangrijkste: alles in de frisse buitenlucht! De sportende senioren bij De Pelikaan hebben inmiddels al ervaren dat het heerlijk is om buiten bezig te zijn.

Bron: www.pelikaan-zwolle.nl

Special Heroes

Special Heroes is een landelijk sportstimuleringsprogramma voor leerlingen in het speciaal onderwijs. Het programma is een gezamenlijk initiatief van LVC3, Nationaal Kenniscentrum Gehandicaptensport en NOC*NSF. De nauwe samenwerking tussen de drie organisaties staat borg voor voldoende kennis, betrokkenheid en draagvlak bij de diverse sporten onderwijsorganisaties.

Special Heroes werkt eraan om leerlingen in het speciaal onderwijs te laten ervaren hoe leuk sporten en bewegen kan zijn. Het geeft kracht en maakt trots!

In het programma staan de leerlingen centraal. Afhankelijk van hun wensen worden sport- en beweegactiviteiten aangeboden. Van voetbal tot hockey, van atletiek tot korfbal of dansen en boogschieten? Alles is mogelijk!
De sportvereniging of andere sportaanbieder vervult een belangrijke rol in het gehele traject. Niet alleen om de leerlingen te enthousiasmeren, maar ook om ze blijvend deel te laten nemen aan sportactiviteiten. Dit betekent dat zij binnen de vereniging structureel speciale sportactiviteiten kunnen aanbieden. De kinderen en jongeren worden lid van de sportvereniging en kunnen blijvend deelnemen aan een sport die zij leuk vinden.

Bron: www.specialheroes.nl

De Amsterdamse Pluim

De Amsterdamse Pluim is een jaarlijkse prijs voor Amsterdamse sportorganisaties die zich in het bijzonder onderscheiden op het gebied van sporten voor mensen met een beperking of chronische ziekte. De prijs heeft als doel het stimuleren van sporten in het algemeen en geïntegreerd sporten in het bijzonder. Een visitatiecommissie van ervaringsdeskundigen bezoekt elk jaar de genomineerden en brengt hierover verslag uit. De stem van de visitatiecommissie is doorslaggevend bij het bepalen van de winnaars.

De Amsterdamse Pluim wordt uitgegeven door Cliëntenbelang Amsterdam in samenwerking met SportService Amsterdam, het Astma Fonds, Gehandicaptensport Nederland en Stichting De Omslag.

Bron: www.clientenbelangamsterdam.nl

Ruim

baan voor de buurtsportcoach!

Gezien de succesvolle inzet van combinatiefuncties op en rond de school, bij de sportverenigingen en in de cultuursector, geïnitieerd door het ministerie van VWS en het ministerie van OCW, heeft de minister van VWS in 2012 besloten extra middelen in te zetten om nog meer mensen te kunnen laten sporten en bewegen in de buurt. Met deze middelen worden buurtsportcoaches aangesteld, die de verbinding leggen van de sportsector naar de sectoren zorg, welzijn, commerciële sport- en beweegaanbieders, de bedrijfsportsector, kinderopvang en de buitenschoolse opvang.

De minister heeft al eerder de werkgroep Flankerend Beleid Buurtsportcoaches ingesteld. Deze werkgroep onder leiding van dhr. P. Geelkerken heeft in juni 2012 het rapport 'Aan de slag met de buurtsportcoach' opgeleverd. De werkgroep heeft tevens modelovereenkomsten en functieprofielen ontwikkeld waarmee de aanstelling van buurtsportcoaches kan worden vormgegeven.

De functie van buurtsportcoach kan mogelijk als perspectief dienen voor anderen die werkzaam zijn in de sport. De Taskforce wijst daarbij op de rol die de buurtsportcoach kan vervullen voor bijvoorbeeld de jongeren die een scholarship ontvangen van de Krajicek Foundation of Meedoen, Leren, Winnen van de Cruyff Foundation en hoopt dat een aantal van deze jongeren ook als buurtsportcoach zullen werken.

De werkgroep Geelkerken heeft in haar werkzaamheden geen oplossing kunnen aandragen voor het btw-vraagstuk van de buurtsportcoach en deze belemmering belegd bij de Taskforce Belemmeringen.

De aanbevelingen van de werkgroep Geelkerken worden expliciet onder de verschillende acties opgenomen. De Taskforce ondersteunt de conclusies en producten van de werkgroep en roept de Rijksoverheid op de aanbevelingen van de werkgroep over te nemen en om te zetten in beleid.

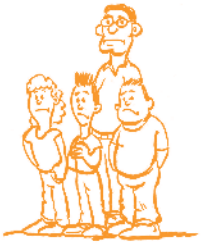

De Taskforce roept op tot de volgende acties:

6. Bied duidelijkheid over de btw-afdracht bij de inzet van de buurtsportcoach

Al bij de invoering van de combinatiefuncties wordt men geconfronteerd met belemmeringen rond de btw-heffing. Net als de combinatiefunctionaris is de buurtsportcoach actief in meerdere sectoren. Vaak is de buurtsportcoach in dienst bij één van de partijen en wordt hij uitgeleend aan de andere partij(en). Die uitleen vormt – als hoofdregel – een met btw belaste prestatie. Omdat de inlenende partijen (zoals scholen en sportverenigingen) vaak geen btw kunnen verrekenen, werkt deze btw kostenverhogend en daarmee belemmerend. Het creëren van een btw vrijstelling specifiek voor buurtsportcoaches is echter – onder meer vanwege de precedentwerking richting de uitzendbranche – niet mogelijk. Andere in de praktijk toegepaste mogelijkheden om in deze situaties btw heffing te voorkomen zijn – als zij al kunnen worden toegepast - vaak niet flexibel en brengen administratieve verplichtingen met zich mee. De Taskforce signaleert dat de btw-afdracht leidt tot lagere besteedbare budgetten.

De Taskforce constateert dat wet- en regelgeving (nagenoeg) geen mogelijkheden biedt voor een uitzonderingspositie voor de sport of buurtsportcoaches. De Taskforce accepteert de btw afdracht als een gegeven en realiseert zich dat zij geen invloed heeft op de oplossing van deze belemmering.

De Taskforce signaleert dat hierdoor 21% van het budget voor de inzet van de buurtsportcoach niet effectief kan worden besteed.

De Taskforce vraagt aandacht voor het feit dat de doelstellingen van Sport en Bewegen in de Buurt onvoldoende kunnen worden gerealiseerd door de huidige btw-heffing op de inzet van de buurtsportcoach.

Het gebruikmaken van mogelijkheden ter voorkoming van btw-heffing is een ingewikkeld vraagstuk waarin de (lokale) belastinginspecteur een belangrijke rol speelt. Hierdoor ontstaan lokale of regionale verschillen en loopt de sportsector tevens risico op naheffingen.

De werkgroep Geelkerken heeft op het gebied van btw-heffing de volgende aanbeveling (nr. 4) gedaan: "De werkgroep adviseert gemeenten en hun lokale partners om bij elke vorm van samenwerking vooraf te overleggen met de regionale belastinginspecteur in verband met mogelijke btw-heffing."

De Taskforce is in haar verkenning enkele lokale voorbeelden tegen gekomen waarbij btw-heffing is voorkomen, zoals 'beleidsgestuurde contractfinanciering'; inzet ten behoeve van algemeen belang zonder winstoogmerk. Hierover dient het veld geïnformeerd te worden. Partijen constateren dat beoordeling door verschillende belastinginspecteurs leidt tot lokale verschillen.

De Taskforce vindt verschillen in de btw-heffing voor de buurtsportcoach onwenselijk en roept het ministerie van VWS op nogmaals het gesprek aan te gaan met het ministerie van Financiën om deze ongelijkheid aan te pakken. De Taskforce schat in dat het model 'Kosten voor gemene rekening' mogelijkheden biedt om kosten btw-neutraal te verrekenen.

Ook voor aanbeveling 5 van de werkgroep Geelkerken heeft de Taskforce een actie geformuleerd. De aanbeveling luidt: "Bij het hanteren van het model "kosten voor gemene rekening" is de btw-heffing sterk afhankelijk van de bepalingen die worden opgenomen in de subsidie-overeenkomst van de gemeente. De werkgroep adviseert organisaties die dit model hanteren, rekening te houden met de eisen die de belastingdienst daaraan stelt."

Daar waar constructies voor btw-vrijstelling mogelijk zijn, pleit de Taskforce voor het bieden van duidelijke kaders vanuit de Rijksoverheid en goede informatie aan het veld.

7. De buurtsportcoach verdient goed werkgeverschap

Goed werkgeverschap voor de buurtsportcoach vraagt aandacht die verder strekt dan aandacht voor btw-afdracht. Buurtsportcoaches hebben een verbindende taak in de buurt en zijn actief in verschillende sectoren. Dit geeft een verantwoordelijkheid aan de werkgevers van de buurtsportcoach om de juiste randvoorwaarden te bieden ten aanzien van een goede rechtspositie, opleiding en perspectief op de arbeidsmarkt.

Het rapport Geelkerken doet bij aanbeveling 1 een beroep op de sociale partners om cao's op elkaar af te stemmen ten behoeve van een volwaardige functie van de buurtsportcoach en een eenduidige rechtspositie.

Daarnaast wordt VWS aangesproken op haar coördinerende rol ten behoeve van de kwaliteit van de buurtsportcoach. In aanbeveling 10 adviseert de werkgroep Geelkerken VWS en OCW om de komende periode gericht in te zetten op de kwaliteit, de professionalisering, de ondersteuning en begeleiding van buurtsportcoaches op de werkvloer.

Tot slot adviseert de werkgroep in aanbeveling 17 VWS en OCW om de afstemming tussen de verschillende sectoren en waar nodig, de voortgangsbewaking op bovensectoraal niveau te beleggen.

De Taskforce doet een appel op de Rijksoverheid (VWS en OCW) om de aanbevelingen van de werkgroep Geelkerken inzake goed werkgeverschap ten aanzien van de buurtsportcoach over te nemen en hier met de werkgevers in verschillende sectoren concrete acties op te ondernemen.

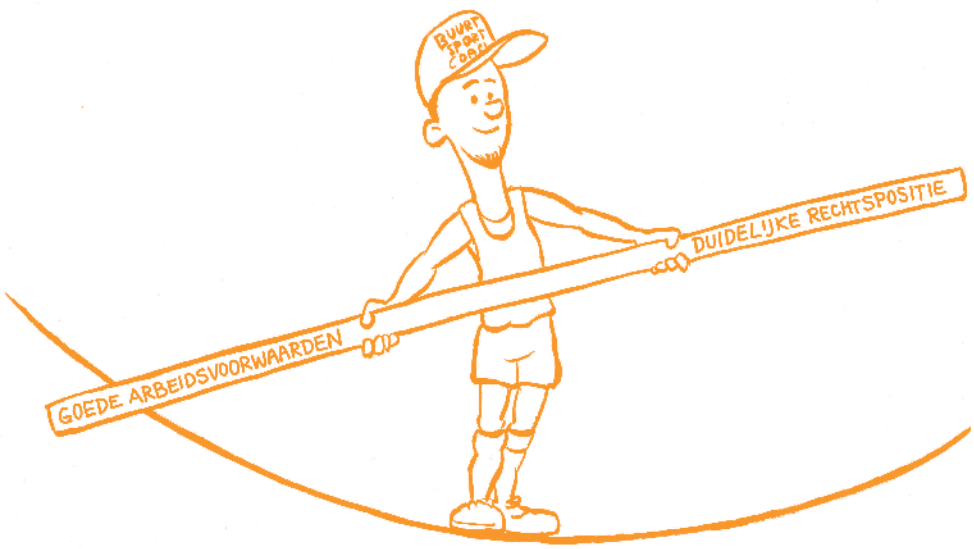

Goede voorbeelden:

Combinatiefunctionaris

Edith van den Hanenberg uit Oss is een goed voorbeeld van een combinatiefunctionaris die door het leggen van verbindingen en het stimuleren van samenwerking mooie resultaten in de wijk heeft bereikt. Ze was een van de vier genomineerden voor de stimuleringsprijs Combinatiefunctionaris en Buurtsportcoach 2012. Edith is nu 5 vijf jaar als combinatiefunctionaris werkzaam in Oss in achterstandswijk de Schadewijk en op de brede school Horizonschool De Regenboog, gelegen in deze wijk. Zij verzorgt daar zowel een binnen- als naschools sport- en beweeg programma voor kinderen. Ze heeft invulling gegeven aan de integratie en samenwerking van sport binnen de driehoek onderwijs, buurt en sport. De betrokkenheid van haar als combinatiefunctionaris/buurtsportcoach binnen de wijk heeft geleid tot samenwerking tussen professionals op het gebied van sport-, jeugd- en jongerenwerk en de betrokkenheid van buurtbewoners bij (sport)activiteiten. In de wijk is zij bekend als het 'sportgezicht', de bewoners, instanties en de gemeente weten haar te vinden.

Bron: www.sportinoss.nl

Leefstijlmakelaar

De gemeente Tilburg heeft in het kader van de BeweegKuur een leefstijlmakelaar aangesteld in stadsdeel Tilburg Oud Noord vooral voor de leeftijdscategorie 55-65 jaar. De leefstijlmakelaar weet het antwoord op de vragen: wat willen en kunnen de bewoners, wie zijn de beweegaanbieders en hoe ziet hun aanbod eruit en wat wil die eerstelijns zorg? De leefstijlmakelaar gaat vervolgens aan de slag om partijen samen te brengen en brengt vraag en aanbod bij elkaar. De leefstijlmakelaar is de 'spin in het web' van bewoners, zorgverleners en sport- en beweegaanbieders in de wijk.

Naast het begeleiden van mensen die door de huisarts, praktijkondersteuner of fysiotherapeut worden doorverwezen naar regulier aanbod, wordt de leefstijlmakelaar ingezet bij verenigingen en organisaties die hun aanbod willen aanpassen. De leefstijlmakelaar adviseert hierbij over de behoeften, wensen en mogelijkheden van de doelgroep. Tot slot heeft de leefstijlmakelaar een taak om het sport- en beweegaanbod in de wijk in kaart te brengen. Zo'n sociale beweegkaart kan een handig hulpmiddel zijn voor zorgverleners bij het doorverwijzen of op zoek gaan naar een passende activiteit voor bewoners die zelfstandig willen gaan bewegen. De gemeente Tilburg heeft tevens geïnvesteerd in het opstarten van nieuw, laagdrempelig aanbod voor ouderen die nog weinig ervaring hebben met bewegen. Mensen kunnen in een reeks van tien kennismakingslessen, aangevuld met twee informatieavonden, verschillende activiteiten uitproberen.

Bron: www.beweegkuur.nl/netwerk-zorg-sport/netwerkwijzer-zorg-sport

Faciliteer de sportsector om

meer mensen aan het sporten te krijgen

Om de doelstellingen van Sport en Bewegen in de Buurt te kunnen realiseren, is het van groot belang de sportsector mee te krijgen. Sportverenigingen hebben een lange traditie met hun voorzieningen en sociale netwerk. Het bereiken en aan zich binden van specifieke doelgroepen is een belangrijk vraagstuk voor sportverenigingen. Ook commerciële partijen als de fitnessondernemers zijn van groot belang. Het aantal leden van fitnesscentra is de laatste jaren toegenomen tot meer dan 2 miljoen, waaronder veel ouderen. Een belangrijk vraagstuk voor de fitnessbranche is echter het binden en vasthouden van leden.

Met onderstaande acties wil de Taskforce de Sportsector de ruimte bieden om haar rol te vervullen bij het in beweging brengen van meer mensen. Ondernemerschap speelt hierin een belangrijke rol. Het vraagt creativiteit om nieuwe doelgroepen te bereiken en te 'verleiden' om meer te gaan sporten. Het vraagt de Sport om samen met gemeenten, sportaanbieders uit de fitnessbranche en andere partijen publiek-private samenwerking aan te gaan. De Taskforce bepleit 'ruimte voor de Sport' maar doet tevens een oproep aan de Sport zich ondernemend op te stellen.

De Taskforce constateert dat de sportsector wil voldoen aan wet- en regelgeving. Anderzijds vragen de Rijksoverheid en lokale overheden soms veel van de sport. Het aanvragen van vergunningen voor evenementen als een wielrenwedstrijd vraagt veel investering en professionaliteit van organisatoren.

De Taskforce bepleit een werkwijze waarin de sport zo eenvoudig mogelijk kan voldoen aan haar verplichtingen binnen de voor overheden acceptabele wettelijke kaders.

Bij het verhogen van specifieke professionaliteit spelen professionals als de verenigingsondersteuner en de buurtsportcoach een belangrijke rol. De Taskforce vindt het belangrijk dat de professionalisering in de sport blijvend wordt ontwikkeld.

De Taskforce roept op tot de volgende acties:

8. Maak het sportverenigingen makkelijk om te voldoen aan wet- en regelgeving

In het Regeerakkoord wordt gewezen op de kansen die het Ondernemingsdossier biedt voor de sport. Het Ondernemingsdossier is een digitaal instrument dat informatie verschaft en hulp biedt bij het aanvragen van benodigde vergunningen, maar ook de administratieve lasten van de handhaving van de wet- en regelgeving vermindert. Ondernemingen kunnen overheidsinstanties gericht toegang geven tot bepaalde informatie, hierdoor worden de regeldruk en administratieve lasten beperkt. In het ondernemingsdossier kunnen de EvenementAssistent en de e-learning instructie voor verkeersregelaars opgenomen worden. Deze twee instrumenten worden momenteel door de sportsector ontwikkeld.

De Taskforce ziet kansen in het Ondernemingsdossier en pleit voor verdere verkenning van de mogelijkheden door NOC*NSF. Om de realisatie en het beheer van het instrument mogelijk te maken, zullen de Rijksoverheid, gemeenten en de sport gezamenlijk moeten bijdragen.

9. Benut initiatieven van de werkgever om mensen aan het sporten te krijgen

Onderzoek laat zien dat meer dan 2 miljoen werknemers onvoldoende bewegen, wat reden is om expliciet aandacht te besteden aan deze doelgroep.[6]

Met de komst van de werkkostenregeling vanaf 1 januari 2014 mogen werkgevers nog maar maximaal 1,4% van het totale fiscale loon (de 'vrije ruimte') besteden aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen voor werknemers. Daarnaast kunnen werkgevers bepaalde zaken onbelast blijven vergoeden of verstrekken door gerichte vrijstellingen toe te passen. Over het bedrag boven de vrije ruimte betaalt de werkgever loonbelasting in de vorm van een zeer hoge eindheffing (bron website Belastingdienst).[6]

De Taskforce attendeert op de mogelijke gevolgen van de werkkostenregeling voor het sport- en beweeggedrag van werknemers.

De Taskforce roept het ministerie van Financiën op om de consequenties van deze maatregel te monitoren en ongewenste effecten te bestrijden.

Daarnaast roept de Taskforce partijen op om succesvolle concepten van bedrijfssport, zoals de bedrijfssportvereniging, zichtbaar te maken en te stimuleren.

De Taskforce wijst tevens op de mogelijkheid voor de sportsector en/of gemeenten om een sterke samenwerking aan te gaan met het bedrijfsleven. Gemeenten kunnen de buurtsportcoach inzetten op de verbinding tussen de sport en het bedrijfsleven. De Taskforce heeft in haar rondetafelgesprekken het thema publiek-private samenwerking ook besproken met het werkveld. Het is immers voor de minister een speerpunt in haar beleidsplan Sport en Bewegen in de Buurt.

De Taskforce constateert dat er op dit vlak al veel gebeurt, maar dat publiek-private samenwerking een zekere mate van professionaliteit en een behoorlijke ondernemerszin vraagt. De Taskforce heeft besloten geen verdere acties te formuleren op dit thema, maar verwacht wel dat het succes van publiek-private samenwerking een langere periode vraagt van inzet van zowel de Rijksoverheid en gemeenten, als van commerciële partijen en van de sportsector. Voor vragen over dit thema kunnen partijen terecht bij Sport & Zaken.

5 http://www.tno.nl/downloads/TNOKvL-PZ_Bewegen_en_overgewicht_werknemers_2000-2008.pdf

6 http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/personeel_en_loon/loonheffingen_berekenen/werkkostenregeling/

10. Aansprakelijkheid hoeft geen belemmering te zijn

De Taskforce constateert dat er veel onduidelijkheid bestaat over aansprakelijkheid. Dit uit zich onder andere in het hanteren en handhaven van strikte regels en hoog risicomijdend gedrag. Dit levert belemmeringen op voor het stimuleren van sport en bewegen in de buurt, bijvoorbeeld doordat het multifunctioneel gebruik van accommodaties bemoeilijkt wordt (zie actie 4).

Een ander voorbeeld is dat schoolpleinen uit voorzorg gesloten worden na schooltijd, omdat niet duidelijk is welke partij verantwoordelijk is als er een ongeluk gebeurt. Ook bij bestuurders van sportverenigingen leven vragen over de aansprakelijkheid. Communicatie over beschikbare informatie met betrekking tot regelgeving en aansprakelijkheid is daarom noodzakelijk. Zo biedt de VSG gemeenten informatie in de vorm van een handboek en biedt NOC*NSF op haar website informatie over aansprakelijkheid bij sportverenigingen. Verder kunnen sportbonden ook bij Sport & Zaken terecht voor advies.

De Taskforce roept de VSG op om in samenwerking met NOC*NSF te onderzoeken of het VSG-handboek aangescherpt dient te worden op aansprakelijkheid bij ongeluk of schade.

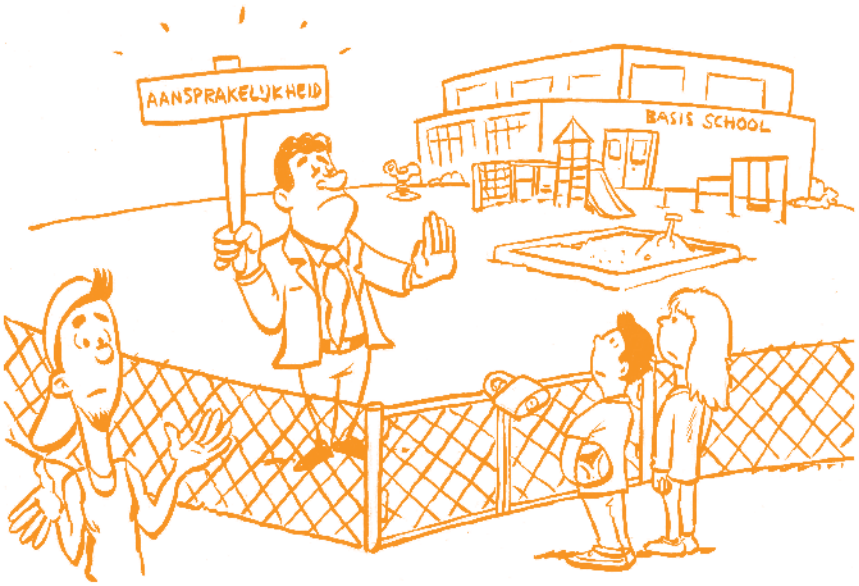

11. Stel de informatie over het btw tarief beschikbaar

Er leven veel vragen in de sport over btw-vraagstukken. De gevolgen van de btw-afdracht voor de inzet van de buurtsportcoaches zijn al eerder benoemd in dit actieprogramma. De hoogte van de btw afdracht verschilt per sportaanbod (in de openbare ruimte of niet), er is onduidelijkheid over de hoogte van de btw bij de bouw van sportaccommodaties (Sportbesluit btw) en de invloed van Europa op de btw-heffing stelt de sportsector voor veel vragen.

Daarnaast kan – bij multifunctioneel gebruik van de accommodatie en afhankelijk van de aard van het gebruik – op de verhuur van de accommodatie een ander btw-regime van toepassing zijn (zie ook belemmering nr. 4). Gelegenheid geven tot sportbeoefening wordt belast met 6%, terwijl overige verhuur in de regel is vrijgesteld. In sommige gevallen wordt echter 21% btw berekend (optie belaste verhuur). Kortom: factureren van multifunctioneel gebruik vormt een uitdaging voor de beheerder.

De Taskforce roept de Rijksoverheid (i.c. ministeries van OCW, Financiën en VWS) op duidelijke informatie te verstrekken over de positie van sport en het btw-tarief en hier ook consequent beleid op te voeren.

Deze kennis dient op logische plekken in de sport (Belastingdienst, NOC*NSF, sportbonden) ter beschikking gesteld te worden, zodat mensen werkzaam in de sport ten alle tijden de beschikking hebben over de actuele informatie.

Een andere belemmering is gesignaleerd ten aanzien van de mogelijkheid voor scholen om hun gymzaal aan derden te verhuren, zij krijgen te maken met heffing van vennootschapsbelasting. Opbrengsten die scholen ontvangen voor verhuur aan derden worden door de belastingdienst beschouwd als gelden die niet de eigenlijke prestatie betreffen. Dit kan voor scholen een argument zijn om hun gymzaal niet te verhuren. Deze belemmering geldt niet wanneer de school de gymzaal ter beschikking stelt ‘tegen kostprijs’ (voor energiegebruik/schoonmaken etc.).

Doet u mee?

1. Zorg voor bereikbaarheid van sportaccommodaties in de buurt
2. Richt wijken zo in dat ze stimuleren tot (meer) bewegen
3. Maak beter gebruik van beschikbare ruimte in de buurt
4. Stimuleer multifunctioneel gebruik van accommodaties
5. Maak accommodaties en sportaanbod toegankelijk voor ouderen en gehandicapten
6. Bied duidelijkheid over de btw-afdracht bij de inzet van de buurtsportcoach
7. De buurtsportcoach verdient goed werkgeverschap
8. Maak het sportverenigingen makkelijk om te voldoen aan wet- en regelgeving
9. Benut initiatieven van de werkgever om mensen aan het sporten te krijgen
10. Aansprakelijkheid hoeft geen belemmering te zijn
11. Stel de informatie over het btw tarief beschikbaar

Ga voor meer informatie naar het Actieprogramma van de Taskforce Belemmeringen op

www.nisb.nl/11actiepunten

NISB namens Tasforce Belemmeringen Sport en Bewegen in de Buurt, januari 2013